

בן ציון אורגד, מלחין
(1926-2006)

ל"שירים מעמק חושן", שאת מילותיהם חיבר בעצמו. אורגד הלחין תשעים ואחת יצירות להרכבים שונים, ווקאליים, תזמורתיים וקאמריים. על רבות מהן ניצחו מנצחים כמו ליאונרד ברנשטיין, גארי ברתיני, לוקס פוס ומנדי רודן. שיתוף הפעולה ההדוק עם המנצח גארי ברתיני הביא ליצירת "מזמורים", "הלל" ושתי נוסחאות, קאמרית ותזמורתית, של הפסיון "הגזרות הישנות". הוא נחשב למוסיקאי מקורי, שהתעמק בעבר ובשורשים ישראלים ויהודיים, ובה בעת חיפש תמיד אחר הצליל החדש. בשנים 1975-1988 כיהן כממונה על החינוך המוסיקלי מטעם משרד החינוך. על יצירותיו זכה אורגד בפרסים רבים, בהם פרס קוסביצקי מטעם אונסק"ו, פרס התזמורת הפילהרמונית הישראלית ופרס אקו"ם. ב-1960 זכה בפרס אנגל וב-1997 הוענק לו פרס ישראל. ביומן אישי, על חייו ויצירתו המוסיקלית, כתב אורגד: "אני לא מזהה את מקור הדחפים שגורמים לי להתמכר לעבודת היצירה, שלא מציבה בפני מטרה או תכלית לבד מעצם העשייה... לא יודע את נפשי מרוב הפלאים של תהליך היצירה."

נולד בגרמניה בשם בן ציון בושל וב-1933, בהיותו בן שבע, עלה עם משפחתו לארץ-ישראל. ב-1943 החל ללמוד נגינה בכינור אצל רודולף ברגמן, ואחר-כך למד קומפוזיציה אצל פאול בן חיים ויוסף טל ואצל אהרון קופלנד בארצות-הברית. במלחמת העצמאות שירת כסייר וכממפה שטחים, והכיר את שבילי הארץ ונופיה. את יחסו לארץ הגדיר כ"דת הנופים". ב-1948 חיבר לחטיבת גבעתי, שבה שירת, יצירה לבריטון ותזמורת למילים של חיים גורי. ב-1953 חיבר מוסיקה למחזה של נסים אלוני, "אכזר מכל המלך", שהועלה בתיאטרון "הבימה". אחדות מיצירותיו של אורגד מוקדשות לנושאים תנ"כיים, כמו "הצבי ישראל", "סיפור המרגלים", "חזון ישעיהו" ו"מזמורים", שיש הרואים בה את יצירת הדגל שלו. הוא הלחין מוסיקה לפיוטים של שלמה אבן גבירול ויהודה הלוי ולשירי משוררים בני זמננו. אורגד אהב את הלשון העברית וחקר את מצלוליה ואת הפוטנציאל המוסיקלי שלה. חיבר ספרים אחדים, בהם מדריך מתודי לשירי מקהלה (1956). אורגד כתב גם שירה ופרסם כמה קובצי שירים. בין השאר כתב מוסיקה